

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етика бізнесу

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Маркетинг

Менеджмент організацій і адміністрування

Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

075 Маркетинг

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
менеджменту і маркетингу,
Протокол № 3 від 9 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Бізнес етика
Викладач	Савків У.С., к.е.н., доцент кафедри менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	+38(067)2801800
Е-mail викладача	uliana.savkiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна «Етика бізнесу» спрямована на системне вивчення моральних принципів і стандартів, які визначають поведінку компаній і їхніх співробітників у діловій сфері. Основне завдання бізнес-етики полягає в тому, щоб забезпечити баланс між отриманням прибутку і дотриманням етичних норм, таких як чесність, прозорість, повага до прав людини, відповідальність перед суспільством і навколишнім середовищем. Вона охоплює широкий спектр питань, зокрема трудові права, ділову прозорість, боротьбу з корупцією та екологічну відповідальність. Дотримання етичних принципів у бізнесі сприяє побудові довіри з боку клієнтів, партнерів і суспільства в цілому, що позитивно впливає на репутацію компанії та її довгостроковий успіх. Етика бізнесу стає важливою частиною стратегії сталого розвитку сучасних компаній. Вивчення цієї дисципліни дозволяє майбутнім фахівцям розвинути здатність приймати етично обґрунтовані рішення, враховуючи інтереси як компанії, так і суспільства в цілому.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета вивчення дисципліни "Етика бізнесу" полягає в сформуванні у студентів розуміння моральних принципів та норм, які регулюють поведінку в діловій сфері. Дисципліна спрямована на розвиток навичок управління етичними аспектами в бізнесі, зокрема в побудові стосунків у колективі, з партнерами та клієнтами, що сприяє формуванню позитивної корпоративної культури та довгострокової репутації компанії. Цілі курсу: – вивчення базових понять бізнес етики, моральних принципів, що застосовуються в бізнесі; – розвиток здатності аналізувати ситуації з точки зору етичних норм та обирати рішення, що відповідають моральним стандартам; – ознайомлення з поняттям корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) і впровадженням етичних стандартів у стратегії компаній; – розвиток навичок етичного прийняття рішень – формування професійної відповідальності у студентів; – підвищення рівня етичної культури у здобувачів освіти.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Програмні компетентності ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту/маркетингу або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК11. Здатність працювати в команді. ЗК13. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	

Програмні результати навчання			
ПРН 12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.			
ПРН15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.			
ПРН18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній діяльності.			
5. Організація навчання			
Обсяг курсу – 90 год.			
Вид заняття		Загальна кількість годин денна / заочна форма навчання	
лекції		18/6	
семінарські		20/6	
самостійна робота		52/78	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
III	073 Менеджмент 075 Маркетинг	другий	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Кількість годин денна / заочна форма навчання		
	лекція	семінарське заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Теоретичні основи етики бізнесу 1.1 Предмет і завдання курсу «Етика бізнесу» 1.2 Поняття «етика», «мораль», структура та функції моралі 1.3 Сучасні погляди на місце етики у бізнесі	2/1	2/1	6/10
Тема 2. Етика і соціальна відповідальність бізнесу 2.1 Соціальна відповідальність як складова сучасної моделі бізнесу 2.2 Еволюція концепції соціальної відповідальності бізнесу 2.3 Соціальна відповідальність як елемент корпоративної репутації 2.4 Етичний кодекс бізнесу 2.5 Заходи щодо забезпечення етичної поведінки	2/1	2	6/10
Тема 3. Професійна етика 3.1 Умови виникнення і призначення професійної етики 3.2 Основні поняття професійної етики 3.3 Види професійної етики 3.4 Професійні кодекси	2	2/1	6/10

Тема 4. Особливості етики бізнесу зарубіжних країн 4.1 Специфіка етики ділового спілкування в Європі 4.2 Особливості етики бізнесу у Північній Америці 4.3 Національний бізнес-етикет в азійських державах	4/2	6/2	10/10
Тема 5. Етика бізнесу на макрорівні 5.1 Мораль у структурі відносин «фірма-найманий працівник» 5.2 Особливості взаємин при наймі на роботу та звільненні працівників 5.3 Етико-психологічні основи взаємин керівника і підлеглих 5.4 Особливості взаємин з колегами, клієнтами та партнерами	2/1	2/1	6/8
Тема 6. Корпоративна культура організації 6.1 Корпоративна культура, її суть та функції 6.2 Рівні корпоративної культури 6.3 Типологія корпоративної культури 6.4 Корпоративна репутація та корпоративний імідж	2	2/1	6/10
Тема 7. Діловий етикет як основа поведінки у бізнес-середовищі 7.1. Бізнес-етикет: його сутність, правила 7.2 Основні види етикету 7.3 Особливості міжнародного бізнес-етикету	2	2	6/10
Тема 8. Імідж фірми та ділова атрибутика підприємства 8.1. Поняття «імідж», «репутація», «гудвіл» 8.2 Корпоративний імідж: складові, способи формування та корекції 8.3 Імідж керівника 8.4 Корпоративна атрибутика 8.5 Способи самопрезентації фірми	2/1	2	6/10
Разом	18/6	20/6	52/78

6. Система оцінювання курсу	
	100 бальна: залік виставляється на підставі поточних оцінок (VI семестр); Зараховано – “відмінно” – студент демонструє повні, глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить обґрунтований розв’язок ситуаційних завдань, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; Зараховано – “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні помилки навчального матеріалу, вміє застосувати його для розв’язання завдань, допускає окремі несуттєві помилки та неточності у відповідях;

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Зараховано – “задовільно” – студент володіє більшою частиною навчального матеріалу, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних завдань, інколи невірно формулює судження та причинно-наслідкові зв’язки; Незараховано – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами. Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни: – поточне оцінювання на кожному семінарському занятті; – тестування в Системі дистанційного навчання. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за практичні заняття 100 балів. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття курсу. Якщо студент пропустив заняття (лекційні чи семінарські) без поважної причини, він зобов’язується відпрацювати їх.
Вимоги до письмових робіт	При виконанні завдань студент має детально та послідовно описати хід виконання письмової роботи. Для студентів денної форми навчання передбачено виконання завдань письмово у визначені терміни. Для студентів заочної форми навчання передбачено виконання роботи в електронному варіанті, які мають бути здані за 10 днів до початку сесії.
Семінарські заняття	Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з дисципліни, вирішення практичних завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські заняття є послідовним етапом навчання, який пов’язує теоретичне навчання і практичне застосування набутих знань, передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Протягом семестру студент повинен отримати в підсумку не менше 50 балів, пропущенні заняття повинні бути відпрацьовані.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Етика бізнесу» складає 52 (78 для студентів заочної форми навчання) годин. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (https://d-learn.pro/developer/course/view/3642).
7. Політика курсу Студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення та проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу. Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування.	

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимог.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).

У студентів є можливість отримати додатковий бал до підсумкової оцінки, пройшовши онлайн курс на платформі Prometheus. Сертифікат потрібно надіслати на електронну адресу uliana.savkiv@pnu.edu.ua не пізніше ніж за 5 днів до останнього практичного заняття за розкладом. Приймаються також сертифікати, які підтверджують проходження курсу студентом і на інших платформах неформальної освіти (курс повинен доповнювати знання з дисципліни). Попередньо студент погоджує з викладачем коректність обраного курсу (лист-погодження надіслати на електронну адресу uliana.savkiv@pnu.edu.ua)

8. Рекомендована література

1. Fraedrich J. Business Ethics: Ethical Decision Making and Cases / J. Fraedrich, O. Ferrell, L. Ferrell. Cengage Learning, Inc. 13th Edition, 2022.
2. Балджи М.Д. Етика бізнесу: навчальний посібник. К.: ФОП Гуляєва В.М., 2021. 332 с.
3. Сушик І.В., Сушик О.Г., Мартинюк Я.М., Вісин В.В. Етика бізнесу: навч. посіб. Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с. 4. Becker C.U. Business Ethics Methods and Application / Christian U. Becker. New York: Routledge, 2019
4. Khalid Ali Business Ethics / Khalid Ali, Khalidah & Ramly, Zulkufly & Lau, Teck-Chai. Oxford University Press, 2nd edition, 2018.
5. Савків У.С., Сидор Г.В. Управління персоналом на засадах концепції сталого розвитку. Сталый розвиток складних соціально-економічних систем в умовах сучасних змін та викликів: Збірник тез доповідей І Міжнародної науковопрактичної конференції (Івано-Франківськ, 16-17 травня 2024 року), Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2024.
6. Савків У.С., Сидор Г.В. Формування у персоналу мотивації дотримуватись засад сталого розвитку. Сталый розвиток складних соціально-економічних систем в умовах сучасних змін та викликів: Збірник тез доповідей І Міжнародної науковопрактичної конференції (Івано-Франківськ, 16-17 травня 2024 року), Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2024.
7. Савків У.С., Сидор Г.В. Управління людськими ресурсами в умовах ризиків, спричинених війною в Україні. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Серія: Економіка та управління в нафтогазовій промисловості)*. 2023. 2(28). С. 77 – 84. DOI: 10.31471/2409-0948-2023-2(28)-77-84
8. Савків У.С., Лесик М.В., Любченко О.В. Управління людськими ресурсами в умовах турбулентності та цифровізації. *Наукові перспективи*. Випуск 5 (47). 2024. С. 974-983. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5\(47\)-973-982](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5(47)-973-982)
9. Савків У.С., Гавдей С.В. Управління персоналом в умовах соціальної та економічної нестабільності: психологічний аспект. *Наукові перспективи*. Випуск 10 (52). 2024. С. 694-704.
10. Савків У.С., Монюк Б.Р. Управління мотивацією персоналу як складова антикризового менеджменту в умовах цифровізації. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Управління та адміністрування»*. № 12 (40) 2024. С. 364-374.
11. Савків У.С., Романюк Т.М., Малишівський Т.В. Управлінські рішення в системі антикризового менеджменту: соціально-психологічний аспект. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Управління та адміністрування»*. № 12 (40) 2024. С. 374-386.
12. Савків У.С., Вінтоняк Х. П., Гриняк О. Ю. Етичні аспекти управління ризиками компанії в умовах кризи. Управління механізмами гарантування фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування: матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Миколаїв; 20-22 листопада 2024 р. Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 26-27.

13. Савків У.С., Назарук О. М., Монюк Б. Р. Конфлікти та етичні дилеми в умовах економічної кризи. Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції : матеріали IV Міжнар. наук.–практ. Інтернет-конф. (20 листопада 2024 р., м. Херсон – м. Хмельницький) Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2024. С. 413-415.
14. Савків У.С., Гават С., Кузьмин В. Етика реклами; маніпулювання свідомістю чи інформування споживачів. VI Міжнародна наукова студентська конференція «Молодь і науковий прогрес у соціальноекономічному та освітньому просторі суспільства» 20–21 листопада 2024 р. м. Кам'янець-Подільський. С. 94-95.
15. Савків У.С., Сорохманюк Х, НамуравнаА., Етичний кодекс компанії: значення та особливості впровадження. VI Міжнародна наукова студентська конференція «Молодь і науковий прогрес у соціальноекономічному та освітньому просторі суспільства» 20–21 листопада 2024 р. м. Кам'янець-Подільський. С. 125-127.
16. Савків У.С., Галань А.В., Мельничук А.В. Вплив етичних ризиків на процес бізнес-планування в умовах кризи. Сучасні виклики та сталий розвиток економіки і бізнесу: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (10 грудня 2024 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: ТДАТУ, 2024. С. 141-142.
<http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/18231>
17. Савків У.С., Сидор Г.В. Етичні норми в професійній діяльності бухгалтера в сучасній системі управління. Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Запоріжжя, 26–27 жовт. 2023 р.). Запоріжжя, 2023. С. 669–670.

Викладач

Уляна САВКІВ